

Batthyány-Strattmann-kastély és parkja, Körmend

Cím: 9900 Körmend, Szabadság tér 2-4.

Tel.: 36-94-410425 Email: muzeum.kormend@gmail.com

Értékesség: kiemelten értékes, országos jelentőségű

Műeml. véd.: műemlékileg védett

Kód: 730

X koord.: 16,606379448

Y koord.: 47,009888111

Tulajdon: állami

Term. véd.: nem védett

Terület: 60,9 ha

A kerek téren gloriett állt, amelyet valószínűleg az utak sarkain elhelyezett vázák vettek körül. A kastély és a park továbbépítéséről ifjabb Batthyány Lajos idejéből értesültünk. A Várkert átépítését az 1770-es évek közepén kezdték meg. A kastélyban különféle pompás gyűjteményeket tartottak, a korabeli leírás alapján: „A község legkiválóbb épülete a herceg Batthyány-Strattmann-család tulajdonát képező régi, de díszes kastély a nagy angol kertben, gazdag fegyvertárral, melyben 1380-tól fogva minden ismert fegyvernem képviselve van. Ritka értékű nyereg-gyűjtemény a török-korszakból, török sátorok, ágyúminták, értékes könyvtár, ritka incunabulumokkal 1460. évből, Luther német bibliája és értékes képtár. Meglepő az egyházi gyűjtemény, mely a kath. egyházban létezett és létező összes szerzetesek s apácák ruházatát mutatja; gobelin-gyűjtemény, felszerelt színház, természettani múzeum, gazdag levél- és okmánytár, visszamenve az Árpádházi korszakig, Imre király oklevele a szt.-gotthárdi apátság ügyében 1198., II. Endre király oklevele 1213., Mauro Kristóf velencei doge levele Mátyás királyhoz 1465., I. Ferdinánd király kiáltványa 1527. évben a magyar néphez, 3 darab Cyrill-betűkkel írt ritka okmány, melyek azon utasításokat tartalmazzák, mellyel Mátyás király Batthány Boldizsárt, mint a bosnyák Jaicza várának parancsnokát s bosnyák bánt ellátta; ilyen okmány mindössze 7 létezik és pedig 4 a cs. és kir. udvari és 3 drb a körmendi hercegi levéltárban.”

Kertleírás: Az 1770-80-as években Johannes Rieger, a körmedi főkertész Batthyány utasításai alapján elsősorban a kastély keleti oldalán elterülő két nagy partert kellett, hogy sík gyepszönyeggé alakítsa. A kertépítési munka elveit és módját az építető szabta meg. Megvalósítása és szervezése az építési hivatal feladata volt. Az azt vezető Andrian Chevreux így lett a kertépítés irányítója, gyakorlati megépítője pedig Johannes Rieger főkertész és Budai Pál kertész. A kert átépítése, illetve bővítése

nagyjából egy évtizedig tartott. 1782-ben Samuel Leithner uradalmi kőművesmester is dolgozott a kertben, két új épület neve tűnik fel 1783-ban: a Nymphen és a Tempel. A századvégi térképek arról

tanúskodnak, hogy a Rába folyókanyar leszűkítve és csatornává alakítva, közepe táján két szigetet tartalmazó tóvá alakítva már a Várkert belsejében volt. 1784-ből származó elő költségvetésben az új gát mellett további kertrészekről szerzünk tudomást. Közöttük Pán templomáról és a "Társadalom templomá"-ról olvashatunk, valamint egy virágokkal beültetett dombocskáról. A Rába partján angol sétány volt a "Szükségszerűség templomá"-val és végén egy török sátorral. 1783. után sorra épültek az új

kerttartozékok, pl. pásztorkunyhó, remeteség, pihenődomb, a filozófusok sétánya és a Csend-allé elnevezések is a felvilágosodás-kori új kertstílus, a szentimentális késő barokk kert tartozékai. Ma is áll a Várkertben egy kétalakos késő barokk szoborcsoport, felirata szerint: Vertumnus és Pomona. Századunk első felében párja, Zephirus és Flora szobra a kert főtengelyére szimmetrikusan elhelyezve állt. 1799-ben említenek egy Mercur és Jupiter szobrot Fischer műveként, egy Szükségszerűség c.

szobrát pedig 1788. előtt említenek. A Vertumnus

és Pomora szobor anyaga margitbányai kemény homokkő, ugyanebből van a kastély északi előkertjében felállított fej és végtagok nélküli szobor, amely a frigiai Kybelét, a sokemlőjű Nagy Istenanyát ábrázolja, az északkeleti kertrészen az újonnan felállított fa esőház mellett és a tó lefolyását biztosító csatorna két oldalán elhelyezett töredékes nimfaoltár és a Gessner emlékmű. A szentimentális parképítés szellemét sugárzó és egyes részeiben már angolkert

jelleggel alakított, átmeneti stílusú körmendi Várkert építését 1786. körül fejezték be. A parkban jelenleg is számos nagyobb méretű vénic szil, tulipánfa, magyar tölgy, gyertyán, nagylevelű hárs, kocsányos tölgy juharlevelű platán, fekete nyár, mocsárciprus található. A kert legnagyobb méretű fája egy 861cm-es törzskörméretű juharlevelű platán. Jelenlegi területe 61 ha.